

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Pest'a Domineca 19/30 opt.</p>	<p>Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumerantii capeta dóue tablouri pompóse.</p>	<p>Frétiulu pentru Austria pe jul.—dec. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jul.—dec. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 42.</p>	<p>Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in librari'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.</p>	<p>Anulu V. 1869.</p>
---	---	---	--------------------	---	--	-------------------------------

Publicatiuni literarie

si

Cestiunea teatrala.

Decâte ori apare vr'o ideia mare pe orizontulu unui poporu, spiritele se entusiasméza si-si concentréza puterile pentru realisarea ei.

La noi intre alte idei mari s'a ivitu si aceea a teatrului. Fi-va óre vre-unu Romanu inteligentu, care nu s'ar rapí de celu mai fierbinte entusiasmulu in fati'a unei asemenea institutiuni? Fi-va macaru unulu, care se nu-si dîca: si eu sum datoriu a-mi duce petricic'a mea pre temeli'a acestui edificiu maretiu? Noi dubitâmu.

Din contra, credemu câ toti, pana la unulu voru fi preocupati de midilócele necesare fundarei teatrului. Multi inse voru reflectá: e preste potintia, e preste potintia, câ suntemu seraci!

Adeveratu; dar totu-si nu suntemu asié de seraci ca voindu a sacrificá si din seracia, se nu potemu face ceva. Nu; câ-ci o seracia energica si devotata platesce totu-de-un'a mai multu decâtu o bogatia inderatnica si indiferenta. Óre nu cu saraci'a nóstra sa infintiatu asociatiunile pentru cultur'a poporului? Societatea „Transilvani'a“ nu sa chiamatu in viétia prin seraci'a fratiloru de preste Carpati? Ei bine, teatrulu natiunалу nu-lu vomu fundá éra-si prin a nóstra seracia, déca ea va fi patriotica? Fara indoiéla.

Se nu stagnamu déra, ci se ne-apucâmu de tréba pana ce mai fierbe entusiasmulu in piepturile nóstre!

Se ne gandimu la midilóce; se voimu a le cautá si le vomu gasi. Sciti ce dîce Romanulu candu necesitatea lu-inclescéza? „De asiu scóte din pamentu . . .!“

On. domnu redactore alu „Familiei“ a indicatu spre acestu scopu colectele natiunale. Da, ele si numai ele potu pune bas'a fondului teatralu. Ca unu isvoru secundariu ce va curge in matoc'a celui dintâiu, noi indrasniramu a recomandá reuniunile literarie. Acum'a fia-ne permisu se cercamu a mai descoperi si unu alu doile isvorelu.

Dreptu introductiune in objectulu nostru ne vomu servi éra-si de unu esemplu imprumutatu de la Francesi, pentru câ noi nu ne sfirmu ca dlu Prik a imitá ce este bunu la alte popóre.

Candu se intempla in Franci'a câ unu diuarianu se fia condamnatu la o amenda ce covarsiesce puterile redactorelui; cei mai distinsi barbati, chiaru esilatii, alérga condamnatului intr'ajutoriu. Ei asociandu-si condeiele scotu de câte-va-ori unu diuarianu cu numele celui suprimatu. Unu apelu patrioticu atrage unu publicu numerosu a cumperá diuariulu filantropicu cu unu pretiu mai marisoru. Ast-felu prin câti-va numeri amend'a se usiuréza séu se ucide cu totulu. Vedeti ce sci

face bunii cetatieni fiindu vorb'a de-unu sacrificiu patriotic?!

Ce-amu poté face noi in favórea Thaliei romane, care e condamnată, nu la o amenda ca diurnalistulu francesu, ci la o acceptare pré lunga dupa altariulu ce-i datorimu in centrulu Daciei? Sê scótemu unu diurnalu? Ar poté cadé sub sórtea comuna a diurnaleloru nóstre. Ar fi póte mai bine sê invitâmu publiculu a ne spriginí in redigiarea unui almanacu literariu pre fia-care anu.

Permiteti-ne a ne esplicá.

Literatur'a nóstra se afla intr'o epoca, in carea o multíme de talente june navalescu a supra Parnasulu; in tóte partile strabunei nóstre Dacie vedemu resarindu condeie nóue ce tindu a esí din intunerecu si-a debutá inaintea publiculu. Ei bine, asocieze-se toti junii literati din tóte provinciile romane spre a-si depune produsurile loru intr'unu almanacu, care se va vinde c'unu pretiu marisioru (pentru bunii patrioti!!) in favórea fondulu teatralu.

Depinde de la publiculu romanu câ venitul se fia insemnatu séu bagatelu. Óre publiculu poté-va fi indiferent fatia c'o asemenea intreprindere? Ferésca Dumnedieu de un'a ca acést'a; câ-ci atunci am dá cea mai invederata dovéda câ nu ne pasa de venitoriulu nostru. Si ce are unu poporu mai scumpu decâtu venitoriulu seu?!

Noi proiectandu acestu almanacu mai avemu in vedere si scopulu seu literariu. Elu va fi aren'a pre carea junii literati voru luptá pe intrecute inaintea publiculu. Aplausele voru incuragiá pre talentele timide; desaprobarea va face pre cei cu defecte a si-le ocolí. Ast-felu se forméza atletii! Apoi, dupa parerea nóstra, ar fi bine câ cei de peste Carpati se fia cunoscuti mai de aprópe de noi, precum si-ai nostri de dínsii. Cine nu admite câ limb'a nóstra trebue sê se frece mai multu de-a loru, pentru a devení mai armoniósă. Ei ne voru stemperá latinomani'a séu celu pucínu ne-o voru mai romanisá; noi le-amu dovedí câ nu le stâ bine se frantiuzésca. Éta unu folosu limbisticu; câ-ci publiculu ar alege midiloculu si in scurtu ar vorbí o limba pura si armoniósă.

Ceva mai multu. Almanaculu ar fi o ocasiune bine-venita si pentru incercarile in literatur'a dramatica, in privinti'a caror'a ne gasimu intr'o seceta deplorabila. Nu s'ar poté óre ca paralelu cu ridicarea edificiuu teatralu se infintiâmu si-unu repertoriu natiunalu? N'am poté face óre ca mus'a nóstra apropiindu-se de altariulu ei se gasésca pre dínsulu nu numai

limb'a romana ci si costumele si obiceiiele natiunale? Prim'a ei aparintia pe scena ar fi mai incantatóre, ne-ar placea mai multu, amu aplaudá mai tare.

In fine critic'a literaria inca si-ar poté gasi vr'o dóue trei pagine in proiectatulu almanacu; câ-ci e tempulu de-a o vedé plivindu mai frecuenta si mai seriósă in holditiile resarite pe campulu literaturei nóstre. Sê nu mai lasâmu neghin'a se crésca, ca se nu ne pomenimu mane poimane câ n'o mai potemu sterpí. Sunt multe de indreptatu in privinti'a limbei, gustulu si-a ideiloru. Mai nainte de tóte inse trebuie sê ne silimu a dá literaturei nóstre unu caracteru natiunalu, imbracand'o in vestmentu romanescu scutindu-i ideile din anim'a poporulu nostru.

Éta modest'a nóstra opiniune. Déca merita a fi bagata in séma, cugete cei mai competinti. Noi provocâmu pre junii literati a-si sacrificá câti-va ani ori-ce avantagi materialu le-aru scuturá condeiele loru; rogâmu pe publicu a sustienea o asemenea intreprindere printr'o caldurósă participare la abonaminte.

Thali'a romana cersiesce alemosine pe pragulu seclulu alu XIX-le; trecatori, aruncati-i câte-unu banu, ca sê póta binecuventá memori'a vóstra câtra ffi si nepotii vostri! . . .

I. Lapedatu.

REGRETU.

um prin neguri dese o dulce lumina,
Si precum in nópte celui ce suspina
Pare câte-odata unu visu fericitu,
Astfelu aparutu ai in a vietii-mi cale,
Suridîndu voiósă 'n gratii matinale,
Tinera copila, angerasiu iubitu!

Dar minutu 'n care pentru 'ntâi'a óra
Te-ai ivitu in viétia-mi ca o aurora
A fostu pentru mine ultimulu minutu;
De-atunci alu meu sufletu, tristu te urmaresce,
Si ardîndu in dorulu ce me mistuesce
Eu adoru in taina tipulu teu placutu.

Astfelu caletoriulu vede cu uimire
Pe unu plaiu fericite visulu de iubire
Ce-'n a sa junétia elu a fostu visatu;
Dar impinsu de vinturi câtra alte maluri
Suspinandu se perde in a lunei valuri
Si-unu eternu adío cânta 'ndoiosiatu.

M. S.

Istori'a lui Rustan

Gardistulu-mamelucu alu lui Napoleonu I.

(*Din francesco.*)

I.

Ospitalitatea e o virtute eredîta si nestramutabila in oriinte. In tierile este, mare parte cu desierturi intinse, se chiar simte necesitatea d'a ajutorá si d'a fi ajutat. Calatoriulu e obieptu stimatu si santu, si óspele adóratu. Ospitalitatea, ca tóte ce-su basate pe credintia, si-are formele si simbólele proprie, care su neviolabile. Vasulu de beutu, care ti-lu intinde ospitalulu orientalu, aflându-te in cas'a lui, e semnulu celu mai bunu a bine-primirei, si cu incredere lu poti desiértá.

Armeni'a, tiér'a acést'a frumósa si avuta, cu estinderea ei de la muntii Caucași pana la malurile Eufratului, si acum e inca petrunsa de primele inspiratiuni a intemplariloru biblice, si acum mai affi aici patriarcali *pater familias* ca Iacóbu, si miscatóri'a legenda despre Iosifu e in cea mai próspeta memoria.

Fia-care familia armeanu posiede unu vasu de beutu, si dupa vechimea, scumpetea séu simplicitatea lui, poti conchide delocu si la starea familiei. Vasulu acést'a se intrebuintiéza la tóte festivitatile domestice. Copii beau prim'a-óra din elu la nascerea loru, incredintiati la ospetiulu loru, morbosii la rensanatosiare, strainii la fina primulu prandiu la care participa in casa, ér capulu casei, tat'a, la tóte dílele insemnate a anului. Elu contine une-ori beuturi spirituóse, alte ori recoritórie. La vasulu acést'a si-joru si amorisatii fragedîme si fidelitate eterna.

II.

Mai nainte de ast'a cu câteva decenii, sa intemplatu câ unu june armeanu, din o familia fruntasia, a intinsu, copilei *Neftali*, celei mai frumóse virgine din giuru, vasulu de incredintiare. Amendoi buni, tineri si frumosi, cum erau, si-apoi si iubirea parintiloru loru, cari erau respectati in intrég'a tíera, le promitea unu venitoriu fericitu. Intr'aceste *Rustan*, asié lu chiamá pe june, picà la patu din unu vênatu pré ostaniatoriu, si patimí lungu tempu, si póte neci nu se mai sculá, de nu l'ar fi grigitu *Neftali* atátu de bine. Si viéti'a care i-a mantuit'o ea, elu acum chiaru câ s'o decisu a o sacrá numai ei.

Delocu ce se rensanatosiá, intréga famili'a se intruní spre a serbá indatinat'a festivitate, si vasulu familiaru, pe care mai antáiu lu-golí *Rustan*, se mai umplù apoi si de o suta de ori spre sanetatea indelungata a lui. Toti erau ve-

seli, toti glumeau si rideau, numai unulu érá innoratu si tacutu. Erá *Alib*, cameradulu lui *Rustan*, si fiulu celui mai avutu omu din giuru. Elu, care potea fi mandru de poterea si constructiunea corpului seu, câ-ci nime nu potea dresá calulu selbatecu, precum lu-potea elu, nime nu esiá din ori-ce cérta cu invingere, ca si elu, si pe nime nu-lu urmareau pretutindeni atâti ochi amorosi a juneloru fecióre — si totusi, elu numai pe un'a o iubea, pe *Neftali*, fidentiat'a amicului seu *Rustan*.

Scantei malitióse luceau din ochii tulburati alu lui *Alib* pe candu ridicá *Rustan* c'o mana vasulu familiaru ér cu cealalta strinse pe *Neftali* la sine, si sarutandu-i fragedu fruntea i díse: „O, scump'a mea *Neftali*! la vasulu acést'a a stramosiloru mei, ti-joru a fi alu teu, eternu alu teu. Vasulu acést'a, care ni-e santu, fia-ni unu pignu a perpetuei nóstre amóre si fidelitate reciproca!“ Si apoi prinse si *Neftali* vasulu, si-i jorá: „Da, a nimerui altui'a, fara numai a acelui'a, a acui e acestu vasu, voiescu se fiu, o spunu solemnu!“

Ce i sburá acum lui *Alib* prin minte, érá cunoscutu numai geniului seu reutaciosu. Elu suridea rece si amaru, buzele lui i se alipira tare la olalta, incátu fia-care firu a barbei sale i tremurá.

Cu pucine díle mai tardú, famili'a ér se readuná spre serbarea unei festivitati, vasulu inse indarnu lu-cercau, a peritu. *Neftali* erupse in lacrimi. *Rustan* disparù, si alergá ca nebunulu prin munti si pe vali, urmarindu furulu.

Abié dup'o septemana si vediù mam'a copilulu seu, palidu si slabu, si cu blasteme pe buze: blastemá furulu, si si-blastemá si viéti'a s'a. Si *Rustan* si-mai inbratosiá pe mam'a s'a, o sarutá ferbinte, neci unu cuventu nu vorbí despre *Neftali*, numai o privire lacrematória aruncá pe cas'a ei, si se indepartá apoi éra.

III.

Egipetulu resuná de vuietulu armeloru. Dóue natiuni rivale se inpreunare aici, cercandu invingeri, cercandu gloria. La malurile Nilului, intre marea si piramidele antice, se luptau anglesii cu francesii pentru domnirea Gangesului. Egipetulu pacinicu, infricosiatu de sgomotulu bataliei, ce curgea pentru interese ce i erau straine, chiamá intru ajutoriu pe Mahomed si ddiei lui vechi, órdele arabe si armele fanaticului. De la sinulu marei *Abukiru* pana la Heliopolu, tóte erau in cutremuru, si intregu Egipetulu unu campu de batalia, acusi domnitu de francesi, acusi de anglesi si acusi de arabi. Victóri'a inse,

in fine, surise unui omu mare, lui Napoleonu.

Si invinsii cu totii alergau a ingenunchiá inaintea poternicului spre a-i cuceri grati'a.

Intr'o diua, cuprinse la sine Bonaparte, incungiuratu de statulu seu maioru, pe *Scheiculu*, care comandá in Cairo. Est'a erá unu omu ambitiosu, si cu pasiunile lui, de multe ori a pusu in periclu binele tierii. Cu visit'a ast'a voiá a-si castigá favorulu invingatoriului. Bonaparte lasá se s'aduca chamagneru, si dinpreuna cu oficierii lui, desiertá pocale pentru Franci'a, pe care in curendu sperá a o vedé, si inbiá si pe *Scheiculu* cu unu pocalu, care in butulu prescriptelorului lui Mahomedu lu luá si lu goli.

In quartirulu generalu nechiezau cai arabici, cari erau insiauati cu straie minunate, si erau meniti ca donu pentru Bonaparte. Acest'a i priví c'o multiamire visibila, dar atentiunea i-o atrase tare multu unu Mamelucu carei-i aduse. Elu erá circiter de 20 ani de betranu, faci'a lui de si erá negri'a, erá multu nobila, positiunea lui placuta, ochii lui cutedietori, si o bunétia ce i sprimá privirea lui, erá multu atragátoria.

— A cui e voiniculu acel'a? — intrebá Bonaparte.

— E unu servu in cas'a mea, — respunse *Scheiculu*.

— Si eu a-si dorí se am unu asemenea servitoriu.

— Me a-si tiené multu fericitu de vi lusu poté oferí, generale!

— Multiamescu; si tu, voireai se remani la mine? — s'adresá apoi Bonaparte cátra mamelucu.

Est'a si-puse manile amendóue pe peptu si si-plecá capulu. Pe intregu esteriorulu lui se depinse bucuria si supunere, si indreptandu-si ochii in susu, pareá a díce prin aceea cá ast'a e póte vointi'a ceriului de a-si legá sórtea sa de a marelui duce.

— Cum te chiama?

— Rustan.

Da, erá Rustan, incredintiatulu Neftaliei, care, departe de patri'a sa, voiá se scape de mani'a ceriului, care a provocat'o a supr'a capului Neftaliei si alu seu, prin perderea vasului familiaru.

Din diu'a ast'a erá Rustan alu lui Bonaparte.

IV.

In continuu pe langa persón'a imperatorelui, erá Rustan de facia la tóte victoriele lui, si

lu-vedé intr'o stralucire, care aruncá o umbra peste tóte naratiunile eroice a patriei sale. Abnegatiunea si fidelitatea lui erá preste mesura. Dar a si castigatu bunavointi'a imperatorelui care i facú donatiunile cele mai pretióse, i dede arme de cele mai frumóse si vestmente de cele mai scumpe; la tóte festivitatile publice i se reservá unu locu langa imperatore, si Rustan semená c'unu trabante a sórelui.

In bataliile multe, la cari partecipá pe langa domnulu seu, si in mediloculu splendórei Tuillieriloru, Rustan n'a uitatu neci odata de patri'a sa; elu nu si-o doriá cá-ci iubea multu pe Napoleonu, dar visá desu de campiile si turmele lui frumóse, de mam'a sa, si de aceea in acarei bratie sperá a-si aflá fericirea, si pucinele óre libere ce le avea, le petrecé in singuritate, adêncitu in cugete melancolice.

Intr'o demanétia, fiindu imperatorele bine dispusu, si apucandu-lu, cum indatiná, de urechia, i díse:

— Ti-vei vedé compatriotii tei!

— Cum, sire? — strigá mameluculu spariatu.

— No, no, fi tu numai liniscitu — adause imperatorele — nu tu sê mergi la ei, ci ei voru vení la noi.

— Ah!

— Da, voiú avé ca garda si unu corpu de mameluci. Vrei tu sê-i comandezi?

— Sire! su totu-de-un'a gat'a la poruncile maiestatii vóstre, si déca mi-permitu a esprime o dorintia, e aceea, a nu parasí neci candu pe pré gratiosulu meu imperatu.

— Bine-e, amice, bine-e, remâi dar la mine, si spune-mi ce potu face pentru tine.

— Sire! eu tóte le am, numai apropierea si bunavointi'a vóstra s'o posiedu.

— Spune-mi, Rustan, cum esti inquatiratu?

— Eu siedu intr'o chilia micutia din *Pavillon de Flore*.

Ajustatuti-o-ai in modu turcescu?

— Ba, sire!

— Esti unu natareu, dragulu meu, la sa se ti-o intogmésce si mobileze turcesce.

Imperatorele se departá. Rustan, inplinindu vointi'a domnului seu, lasá sê i se decoreze chilia dupa gustu turcescu, inse cátu de simplu.

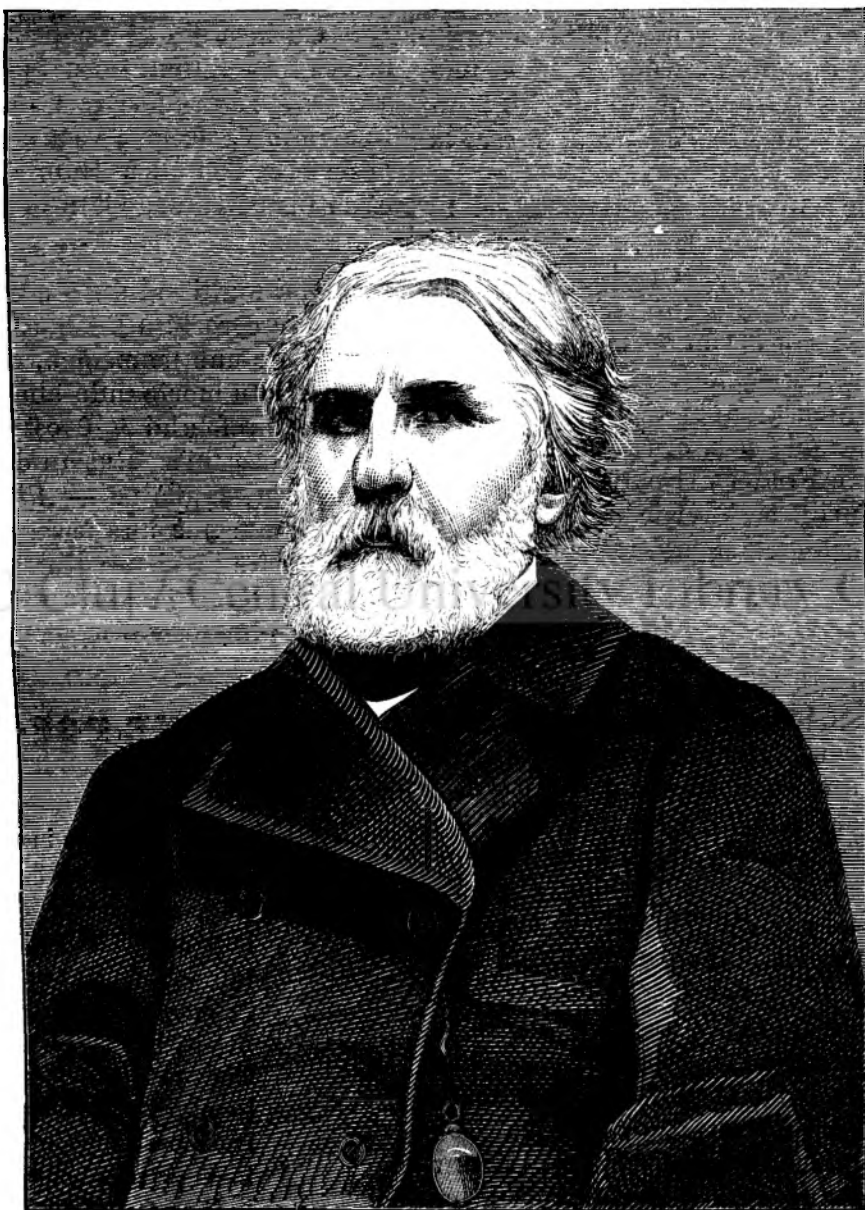
Mamelucii sosira in Paris. Prospiciarea acestoru militari orientali stórse admirare generale.

Rustan privea cu interesu la ei, si faciele loru i nasceau renprospetari numeróse. La venire, numai unu oficieru, incungiurá in conti-

nuu pe Rustan, ca si candu s'ar tõe de elu. Rustan lu-agraí p'acestu sfiosu, in limb'a sa materne si apropiendu-se de elu cunoscu cã-e — Alib, care în diu'a incredintiarîi sale cu Nef-tali a beutu din vasulu perdutu. Elu d'odata suspinã fara voia.

intrebã ér Rustan si lu-ficsã pe Alib aspru in facia.

- Ba, ci ca muiere.
- Dupa cine sa maritatu?
- Dupa mine.
- Dupa tine?...

IVANU TURGENEFF.

- Ce face Nef-tali — lu-intrebã apoi.
  - E mórta.
  - Mórta?
- Mai multe minute tacura apoi amendoi.
- E mórta! si-a moritu ca virgina? —

Rustan, care prins se pe Alib de mana, i-lasã acum man'a se cada, elu nu lacrimã, lu-priví numai, si inca fara de cea mai pucina mania, dar o nedescriptibila espresiune de inuimire si durere lucé din ochii lui.

V.

Dóue septemani decursera dupa primirea in Tuillerie a corpului de mameluci. Organiza-rea lui curgè rapede. Insusi imperatoarele a tie- nutu deja mai dese ori revue preste elu, si in indestulirea sa a provocatu pe Rustan, ca in numele lui se i ospeteze la unu banchetu fes- tivu. Rustan si Alib in schimbarea la festivitatea ast'a mai multe vorbe de amicitia si iertare. Unu planu secretu tiesé inse Rustan. Óre intregi pe- trecé elu, in atelierulu renumitului aurariu *Odiot*, si intr'o dí duse de aici, dar in taina, unu vasu, invelitu bine. A dóu'a dí primí Alib o in- vitatiune la unu dejunu in *Paillon de Flore*, la Rustan, mameluculu imperatoarelui.

Elu in urm'a invitarii se infaciasiá si fu primitu de compatriotulu seu in modulu celu mai amicalu. Amendoi aveau de-a conversá despre multe, la inceputu inse totusi erau in perplexitate, nu scieau despre ce se incépa. Rus- tan începù despre patri'a loru cu reminiscintiele sale la ea, si si-doriau apoi reciproc norocu multu la carier'a nóua ce si-oru alesu. Facusera si asemenari intre Franci'a si patri'a loru, si si- enarau tóte bucuriile si dorerile si si-petreceau despre tóte evenimentele de sub restempulu des- partirei loru. Alib a parasitu Armeni'a delocu dupa mórtea Neftaliei; ea a vestedítu, fara inse a fi spusu óre-cuiva caus'a. Cum s'a convoitu ea, a fi muierea lui Alib? Acést'a erá unu se- cretu, ce Rustan numai prin a se preface de neinteresatu, neconstantu, uitatoriu — sperá a descoperí. Neci unu cuventu nu s'a vorbitu des- pre perdutulu vasu familiaru, câ-ci Rustan din adinsu incungiurá vorb'a despre acestu ob- ieptu.

Órele treceau rapede. Mamelucii devenira din ce in ce mai intimi, si se amusau totu mai bine. Decorarea locuintiei lui Rustan atribuíe tare multu: in ilusiune li-se paré câ sunt in si- nulu iubitei loru patrie; radiemati pe perinile móle, incungiurati d'o atmosfera inparfumata, gustau c'o fericire din bucatele armenesci.

Unu semnu dede Rustan d'odata, si unu servitoriu, in costumulu de sclavu, predece cu formalitatile indatinete, domnului seu unu vasu. Elu se sculá apoi, sorbí pucinu din elu, si lu- intinse si óspelui seu. Alib inse ingalbiní, începù a ametí, si cadíu lesínatu la pamentu.

Rustan care mai nainte si-indepartá servi- torii, i-grabí insusi intru ajutoriu. Alib éra de- viní in firi, din ochii lui inse luceau priviri ne- bune, ér vorbele lui erau confuse. Si ce vorbea? amintea despre rapirea unui vasu, amintea des- pre o femeia, care se opunea cu desperatiune,

inse a târeit'o cu fortia inaintea altariulu spre a depune unu juramentu, calcându acel'a pe care l'a depusu solemn. Crim'a, consciint'a, lu-mus- trau ingrozitoriu, tiepá cuvintele cele mai infio- ratórie. Elu si-voia mórtea, dar totu tremurá la cugetulu pedepsei profetului.

— Alib, — i strigá Rustan — nu fi co- pilu, eu ti-iertu, tu ai fostu numai unélt'a órba a sortei care m'a lipitu de pré bunulu meu im- peratore.

Cu incetulu si-recapetà Alib mintea, dar privea inca tulburatu la vasulu ce s'affá pe mé- sa. Da, erá acela-si vasu, pe care odinióra elu lu-a rapitu, acela-si vasu, de la care depindea posederea Neftaliei. Cum ajunsé elu in Parisu, câ-ci insusi l'a aruncatu in Eufratu?

VI.

Mai multi ani dupa acestu dejunu din Tuil- lerie, fu cercetatu Rustan, in Bivouaculu din Lipsi'a, de unu mamelucu, care la rogarea unui compatriotu moribundu alu loru, lu-provocá in numele profetului, sê ostanésca pana la lo- cuint'a acestui'a. Rustan delocu urmá acestui mamelucu, si affá pe — *Alib*, care intindíndu-i man'a i murmuá unu pasagiu din *Coran*. Si ma- n'a lui, care i-o tienea Rustan, delocu apoi se recí. Alib murí in urm'a unei vulnerature, ce nu permise nimerui a o legá.

A. Iulianu.

DOINE POPORALE.

Bate-me dómne se moriu
Intr'o gradina cu flori,
Unde-su fete si fetiori;
Bate-me dómne se jacu
Intr'o gradina cu macu,
Cu cine mi-e mie dragu.

Diu'a noru si nóptea noru
Io-mi petrecu lumea cu doru.
Diu'a noru si nóptea stele,
Io-mi petrecu lumea cu gele,
Asié-au fostu faptele mele.

Bade pentru dumnea-ta
Me topescu ca cânep'a.
Bade pentru dorulu teu
Me topescu ca inu 'n têu.

Arde luminutia bine,
Câ cin' mi-e dragu nu mai vine.
Arde luminutia 'n mésa,
Câ cin' mi-e dragu nu-i a casa.

De cine mi-e mie doru,
De-aicea-e departisoru.
De cine mi-e mie sete,
Nu pre aste locuri siede.

Linu, linu, linu, dorule linu,
C'aicea-su pre locu strainu.
Incet, incet, dorule 'ncetu
C'aicea-su pre locu secretu.
Si-ajunge-me doru si gele
Dupa locurile mele.
Ajunge-me doru si-uritu
Dupa ceea ce-am paresitu.

Du-te doru pana e noru,
Câ deca s'a 'nsenină
Mai de parte te-oi mană.
Du-te doru pana te mâiu
Si te-asiéza unde-ti spuiu
La mandr'a la capetâiu.

Somnu mi-e, cum asiu mai dormi
Pre sumanu pecurarescu,
Si 'nbraciele cui gandescu.

Dragoste-mi si-a cui te tiene
Asiu dormi-'n bracie la tine.
Dragoste-mi si-a cui te are
Asiu dormi-'n braciele tale,
Si ti-asiu mancă meru din sinu
Si din gura ti-asiu bé vinu.

Péna-'n cuiu, péna sub cuiu,
Fost'am dragutiu ore cui
Si-acum nu-su a nimerui.
Da de m'oi portá frumosu
Fi voiu ér a cui am fostu.

Uita, maica, uritulu,
Cum 'mi pórtă anelulu,
Da nu-lu pórtă sê mi-lu dé
Ci mi-lu pórtă sê me ié.
Da decâtu m'ar mai luá,
Mai bine m'asiu spênzurá
De trupin'a cimbrului
In mediloculu tângului,
Sê se mire si tângulu
Câ ce face uritulu.
Uritulu unde se pune
Nu mai face traiuri bune.
Uritulu unde se lasa
Nu mai face traiu in casa.
De câtu cu uritu 'n casa,
Mai bine cu bóla 'n óse;

Câ de-e maic'a sanatósa
Mi scóte ból'a din óse;
Da din uritu nu me póte
Numai pusti'a de mórte.
Câ uritulu n'are lécu
Far' o panza pre obrazu
Si o scândura de bradu
Si-o pétra mare la capu.

Arda-te foculu uritu,
Rea bóla-ai fostu pre pamentu,
Bóla fara erediementu.

Baditia reu te-am visatu,
Naframuti'a ta cea nóua
Am visat'o rupta 'n dóue,
Rupta 'n dóue, rupta 'n trei,
Scrisa 'n pórtă la Sabíiu;
Rupta 'n trei si rupta 'n patru,
Scrisa 'n pórtă la 'mperatu.

Multu me 'ntréba doru-'ntréba
De ce sum trista si slaba?
Póte sci dorutiulu bine
Câte m'au mancatu pre mine.
Câ de díle nu-su de multu,
De candu maic'a m'a facutu.
Care sunt de sém'a mea
Si-acum li draga lumea,
Numai eu cu-a mele fapte
Nu avú de lume parte.

Ah si vai dílele mele
Dóue bune, diece rele.
O! vai, vai si-a mele díle
Mai multu rele de câtu bune.

Cine n'are doru in lume,
Sê vina la min' anume.
C'am unu doru
Ca si-unu isvoru,
Si io dá voiu toturoru.
Câ-mi voiu pune pétra 'n pórtă
Si-lu voiu dá la lumea tóta
Si-oi siedé diu'a in pragu
Si-oi vinde la doru cu dragu.
Noi cautá pre ce-lu voiu dá
Ci numai lu-oi lapedá.

Comunicate de

Nicolau Petrescu.

SALONUL.

Mésa de toaleta.

O periculoasă datina femeiească.

Despre o periculoasă datina amu sê ve scriu cu acést'a ocasiune, iubitele mele amice, si inca despre o asié datina periculoasă, ce are multa influintia a supra animei si a sufletului.

Acést'a datina periculoasă deja s'a prefacutu asié dîcandu in natura la cele mai multe femei tinere. Am avutu ocasiune de a vedé si urmările ei triste. — Pucine femei tinere au scapatu de acésta bóla, pe langa tóte câ indata la inceputu au observatu influintiarea ei atátu a supra frumsetiei, câtu si a supra sanítâtii.

Acést'a datina periculoasă e — capriciulu femeiloru tinere de a-si stringe brâulu, sê aiba „brâu naltu si subtîrelu, ca si trasu printr'unu anelu.“

De ati scî, iubitele mele amice, câtu e de periculoasă acésta datina nici odata nu v'ati nisui a ve stringe asié tare cu brâulu. Câte vietie tinere au cadiutu victima acestei datine rele si nici de cum practice. Sê-mi credeti, câ strinsulu celu fara mesura nu adauge multu la frumsetia, ci cu atátu mai multu conlucra contra sanetâtii. Apoi spune-ti mi, ce fericire pôte fi in lume, fara de sanetate ?

Eu asié cugetu, câ fara sanetate nu exista fericire. Ori câtu de favorite sê fia situatiunile nóstre, atátu politice câtu si familiare, si ori câtu de avuti sê fimu, déca nu avemu sanetate, numai de diumatate gustámu din tóte placerile ce avemu.

Ore merita mód'a séu unu capriciu alu unoru femei, sê ne gertfim u pentru dinsele acestu tesauru pretiosu ?

Sacrificandu noi acestu tesauru nu suntemu demne decátu numai a fi admoniate, câ-ci capritiulu modei triumféza a supra nóstra.

Erá unu timpu, candu tinerii ne totu vecsau pentru crinoline; inse acelu portu totu nu a fostu atátu de *necuvînciosu* ca portulu de adi cu vestminte scurte. — Am intielesu mai in anii trecuti, câ tinerii s'au convorbitu, a nu petî fete cari pórtá crinoline. (? Red.)

Ei bine. Inse eu asiu fi fostu de parere, ca sê se fia conjoratu mai bine contra acelu fete, care se silescu a fi pré subtîre, pentru câ promoveau unu scopu mai bunu.

O femeia care pórtá séu a portatu crinolinu nu si-a espusu sanetatea; cu crinolinulu pre dins'a poté lucrá tóte ce are trebuintia sê lucre o económa buna, fara de asiu intarítá corpulu.

Intrebati de ori care medicu, câtu e de periculosu a-si stringe, a-si tescui asié dîcêndu, midiloculu ?

Si dinsii voru raspunde, câ asemene procedure au urmári fórté triste. Ce mama pôte sê devina un'a ca aceea, carea din fragedele tineretie se totu silescu a se subtíá asié de tare, incátu de multe ori de abié resuffa ?

Intrebati numai pre cele mai multe femei ce iubescu midiloculu subtîre, pentru ce bolescu asié adesu? Ele nu voru spune adeverulu, inse voi sê sciti, câ prin-

cipal'a cauza isvoresce din silirea brâului de a deveni subtîre.

Femeile cari eserceza acésta periculoasă datina patimescu adesu de dorere de capu, sunt reu dispuse, éra candu sunt a casa, in cerculu familiaru devinu lenéose, posomorite si câte odata dácóse pana la nesuferire.

E dreptu, câ a avé corpu dreptu si subtîrelu, e unu ce multu placutu, inse acest'a se pôte face si fara intaritare; câ-ci indaru si-a stringe brâulu aceea, pe carea natur'a a creat'o mai grosutia, nu multu va poté ajutá, ci din contra prin desele stringeri perde si pucina forma ce i-a datu natur'a.

Pre câtu e de frumosu corpulu crescutu frumosu si subtîrelu, pe atátu e de periculoasă si ridicula datin'a femeiloru de acuma a se preface câtu mai subtîre in tocmai ca nescu fluturele de primavéra.

Femei'a, care are datin'a de a-si stringe brâulu tare, in scurtu timpu si-pierde faci'a cea sanetósa si devine palida, ma de multe ori galbena ca cér'a; resuffa greu, dintii inceptu a i se stricá, pielea a se urití si ochii ei se prefacu tulburi si inpainginati.

Acum spune-ti-mi dara, merita unu brâu subtîre, unu capriciu, atát'a sacrificiu? Óre prin stringerea brâului nu pierdemu mai multu din frumsetia, decátu câtu ni pare a dobendí ?

In daru, voi nu voiti a-mi dá credientu; indaru ve si facu atente, voi rideti de cuvintele mele, si cu o neprecugetare mi-respondeti cu unu semnu, ce-lu faceti din umeri. Tinerimea nu se trudesce cu venitoriulu. Ea traiesce numai pentru presentu si cugeta, câ sanetatea va durá câtu voru traí.

Pentru aceea dara voiu sê me adresediu acum câtra acele mame, cari in cele mai multe casuri sunt partasie ficeloru loru in ast'a datina. Sunt multe mame ambitióse, cari inca la anulu alu 3—4 a ficei loru se nisuescu a stringe brâulu fragedeloru copile, ca sê fia subtírica candu va fi mare. — Astfelu de mame apoi se ingrigescu multu, ca vestmintele copilei sê nu faca nici o ineretítura; dar câ prin aceea a stricatu tóta fericirea ficei sale, carea mai tardíu devine bolnaviciósa si prin urmare nefericita, — la aceea nu cugeta de locu.

Medicii adese-ori prescriu scaldi din strainetate, caletorii s. a. contra unoru morburi ce s'ar poté vindecá mai usioru prin aceea, câ nu si-ar mai stringe brâulu. — Câte femei nu mersera la scaldi si caletorii, spesandu sume enorme fara de a se vindecá. Caus'a a fostu numai aceea, câ si pre acolo si-stringeau brâulu.

Prin aceste nu am de cugetu a recomandá femeiloru a nu se stringe, nu, de locu nu, câ-ci a umblá desmatiatu si a lene, e nu numai uritu dar si nesametosu. Am numai a ve spune atát'a câ se fi-ti moderate in stringere, si fi-ti sigure, nu vi va paré reu.

Ce se atinge de copile e mai de recomandatu a portá bráne mai late, dara sê nu se stringa cu ele.

Letiti'a.

CE E NOU?

= (*Despre casatori'a domnului Romaniloru.*) Dupa „Monitorulu oficialu“, Innaltîmea Sa a adresatu mitropolitulu primatu alu Romaniei urmatori'a telegrama din Neuvied, cu data de 6 Octomvre: Em. S. mitropolitulu primatu alu Romaniei. Placandu divinei prevedintie a coroná in fine dorinti'a ce am avutu de a gasi o socia démna de asociatu pentru innalta misiune ce mi-am propusu in iubit'a mea patria, me grabescu a rugá pe pré Santi'a-Vóstra, precum si pe totu clerulu romanu, a innaltia ruge cátra celu a totu-potinte, pentru bine-cuventarea acestei uniuni atátu de scumpa animei mele. Carolu. — Mai toti suveranii Europei au adresatu deja Innaltîmei Sale felicitari le lor, pentru fericit'a sa logodna cu principésa Elisabet'a. — Din una depesia a principelui, adresata dnului presiedinte alu consiliulu de ministri, cu dat'a de 4 Octomvre, estragemu numai aceea cá principés'a Elisabet'a de Vied e nascuta in 29 decemvre 1843. Er dupa o foi'a reproducemu cá nunt'a va fi la mediloculu lui noemvre, candu apoi parechi'a principésca delocu se va rentórcce in Romani'a. Logodn'a domnului Romaniloru, s'a tîenutu in castelulu de Vied pe Rhin, aprópe de Coblen-ti'a. Viitóri'a dómna Romaniloru este fica principesei Mari'a de Vied, si a repausatului principe Hermann de Vied, famili'a ei, suverana a supra principatulu de Vied pana la anul 1806, e inrudita de aprópe cu curtile Rusiei, Suediei, Olandiei, Vürtembergulu etc. Fratii nostri liberi se potu felicitá de jun'a dómna, care prin gratiele si blandéti'a sa, cátu si prin nobléti'a animii sale si virtutiile ei, va sci stórcce iubirea lor. Noi i urám, ca dinpreuna cu augustulu seu sociu, sê ne fia spre bucuri'a totororu Romaniloru, si sê ne conduca la limanulu multu doritu.

= (*Maiestatea sa Imperatulu*) a plecatu in 25 a l. c. la deschiderea canalulu de Suez. In suit'a sa mare, sunt si unii ministri si mai multi demnitari magiari. Diuariulu „Liberté“ spune, cá reintorcandu-se, va face vediu'ta ponteficelui romanu. Mam'a imp. staruiesce multu in privinti'a ast'a; ér contele Beust se opune cu tóta energi'a.

= (*Ministrulu de interne Venkheim*) si-a datu demisiunea si primindu-se se denumí in loculu lui P. Rajner fostu comite supremu alu cotulu Bars; totu-odata se primí si demisiunea lui Iosifu Szlavy, secretariu de statu la ministeriulu de interne; éra Emericu Csengery s'a denumitu de alu doilea consiliaru ministerialu la ministeriulu magiaru pentru aপরarea tieriei.

= (*Unu altu telegramu*) sositu din Neuvied cu data 4 octomvre suna urmatoriu: Asta-di demanétia, innaltîmea sa domnitoriulu si principés'a Elisabet'a au primitu felicitari le unei deputatiuni de 20 damicele din Neuvied. A plecatu apoi la vil'a Tourepes, unde locuescu, si sa dusu a dejuná la Neuvied, unde fóta poporatiunea érá in pecióre. Totu orasiulu érá acoperitu cu drapelile cu colórele Romaniei, si acele alé ambelor case princiare. Augustii logodnici au fostu primiti in sunetulu tunurilor si in mediloculu aclamatiuniloru poporatiunei.

= (*Statisticu.*) Dlu Babesiu, ni aréta in „Albin'a“ atátu dupa datele statisticiloru straini, cátu si romani, si chiaru si proprie, numerulu elementulu romanu in oriinte. Daco-Romani pre unu teritoriu de mile □ 5950 sunt: 9.390,000. Macedo-Romani pre unu teritoriu de mile □ 1500 sunt: 1.750,000. Si impreuna

pre mile □ 7450 sunt: 11.140,000. „Atát'a ni este numerulu, corpulu, séu poterea fisica! — Care alte natiuni in Oriintele intregu se póte mesurá cu noi in acésta privintia?!” — intréba totu dinsulu.

= (*Câte orduri esistu?*) De tóte sunt una suta dóue-dieci si trei. Dintre aceste Bavari'a are 11, Spani'a 10, Austri'a si Prusi'a câte 9, Rusi'a 8, Angli'a 7, Itali'a 5, Franci'a 1. Sê díce cá unulu dintre scopurile calatoriei domnitoriulu Romaniei pe la curtile imperiale ar fi de a obtiné permisiunea Europei pentru crearea unui ordu romanu. Ordurile séu decoratiunile, sunt precum soimu, corumpatórie pentru natiuni.

= (*Hymen.*) Stim. dnu Petru Cirlea, proprietariu in Alb'a-Iuli'a, si prenumerantu la foi'a nóstra, a serbatu actulu cununiei in 24 a l. c. cu placut'a dsiora Rebec'a de Branu. Nanasi au fostu zelosulu nostru romanu Nicolau Siandru de Viste cu afabil'a-i dómna An'a. Surida acestei june parechie o fericire perpetua.

= (*Ni-se impartasesce privatim*) cá adi candu scriemu ordurile aceste, la biroulu telegraficu de aici nu s'au ocupatu decátu mai eschisivu numai cu telegrame romanesce gratulatórie pentru principele Carolu, sosite din tóte partile Romaniei. E unu somnu acest'a de iubirea generala ce junele domnitoriu si-a castigatu din partea Romaniloru.

= (*Neumanitatea baronului Apor*) ni-a datu oca-siune a ne convinge despre iubirea fratiloru nortri do preste Carpati. Mai multe liste de subscriere oru deschisu pentru nefericitii Tofaleni. Pe list'a dlui V. Maniu s'oru subscrisu 615 lei 71 bani, ér pe list'a administratiunii „Romanului“ 958 de lei noi. Sumele aceste s'or si tramisu advocatulu Dr. Ratiu pentru ajutorarea victimeloru *amiciloru* nostri magiari.

Literatura si arte.

× (*La teatrulu natiunahu*) in Bucuresci stagiunea de iérna sa deschisu in 9 octomvre st. v. cu representatiunea piesei „Don Iuan de Austria“ séu „Vocatiunea“, comedia in 5 acte de *Casimiru Delavigne* de la academi'a francesa; este tradusa de DD. *Millo* si *Pascali*; a fostu represintata pre antáiulu teatru imperialu din Parisu. N'aru fi fostu óre mai frumosu, mai conveniabilu, ca teatrulu natiunahu sê se fia deschisu prin una representatiune natiunale?

× (*Comedia nóua romanésca!*) Celebrulu nostru poetu *Vasile Alesandri* publica in „Convorbirile literarie“ una comedia intr'unu actu, cu cantece, intitulata „Drumul de feru.“ Ea ni represinta una viua icóna din viét'i'a sociale romana.

× (*A esítu de sub presa*) editiunea a dóu'a din scrierea periodica, intitulata „Port-Tesauru“, redigeata de Constantinu *Stefanide*. Editiunea prima a esítu la 8 augustu an. c. Abonamentulu pentru 12 brosiure nr. 1—12 este 5 lei noi, pentru una brosiura 40 bani. Se pote procurá de la Redactiunea respectiva (strad'a Santiloru nr. 43.)

× (*Pre scen'a*) teatrulu regescu din Berolinu s'a representatu in 18 octomvre pentru prim'a óra nóu'a drama a lui *Brachvogel* intitulata „Scol'a Arpei“, si prelucrata din romanulu „Beaumarchais“ alu acelaia-si autoru. Se díce, cá a produsu unu viu efectu, mai alesu prin actulu primu si alu doilea.

Din strainetate.

= (*O anecdota despre principele Romaniei.*) In „Hotel Bristol“ din Paris, unde a descinsu Carolu in calatori'a sa decurenda, erá elu in societatea lui Bamberg, consulu prusu si agentulu domesticu a familiei de Hohenzollern. Totu in acestu otelu sa pertraptatu si cestiunea israilita. „Ca sê-ti aretu“ dîse principele câtra Bamberg „câ nu sum preocupatu facia cu israelitii, me invitu pe adi la dta ca óspe; mâne si-asié cautu pe principés'a Matild'a in Sa'nt-Gratien; dta siedi acolo, asié dara vomu prandî la olalta.“ Consulelui i-a fostu onórea ast'a magulitória, inse totusi sa simfîtu constrisu a-i observá câ elu deja de multu a parasitu legea israilita, câ-ci, ca jidovu, guvernulu prusu pana e lumea nu lu-ar fi denumitu de consululu seu. „Asié dara“ reflectá aspru principele Carolu „de ce pretindu poterile, câ se fiu mai liberalu in Romani'a, ca capulu familiei mele in Prusi'a?“

= (*Din viétia privata a principelui Napoleon*) aflamu in „National“ urmatóriele inpartasîri interesante. In dominiulu seu din Prangins, unde si-petrece, intempini aceea-si simplicitate ce vedi la ori-care posesiune privata de langa malurile lacului de Genf. In tempulu culesului viiloru, principele e cu diorile dîlei sculatu, si decomunu insusi stâ langa lucratori. Deosebitu se teme sê nu-i cure butfle, si pentru aceea cauta desu si pivnitate. Ori ce s'ar vinde, elu totu-de-un'a e de facia. „Maiestatea vóstre sunteti pré riguros pe langa pretiurile ce le defigeti“ i-dîse odata unu negutîtoriu de vinuri. „Ei“ respunse elu „altcum nu potu, déca vreau se recastigu acei 1.500,000 de franci, ce i am intrebuințiatu spre renovarea bunului.“

= (*Istefimea femeiloru americane*) se aréta in multe privintie In Dorchester, la rivalisarea de sariture, a dobenditu o femeia 300 de dolari, si-a participatu aici tare multi si dintre barbati. Ea a saritu peste unu spatiu de 12 urme pecandu barbati, abié peste unulu de 11 urme nu fure in stare.

= (*Mergi adi in teatru?*) fû intrebatu in Paris unu scriitoriu de drame. Nu me mai ducu in teatru — respunse elu — câ-ci déca piesele colegiloru mei sunt rele, me urescu, si déca sunt bune: nu-mi place.

= (*Eugen'a, imperatésa Franciei*) intr'atât'a a fostu de suprinsa de primirea preste mesura stralucita ce i-sa facutu in capital'a Turciei, incâtu, dupa „Figaro“ si-a espresu multumirea ei si intr'unu telegramu ce lu-a tramisu in Tuillerie. Ea primesce in tóta diu'a telegrame de la principele imperialu; si insusi imperatoarele i-a spedatu unulu, a carui cuprinsu, totu dupa „Figaro“ e urmatoriu: „Sum sanatosu, dar de la indepartarea-ti me urescu multu. La noi su lucrurile triste. Tempulu, mai multu mi-lu petreco cu fiulu nostru.“

= (*Despre porturile femeiesci moderne.*) Eufani'a Levald, o femeia germana de o cultura innalta, a publicatu in colónele diuariului „Köln. Ztg.“ siese epistole „pentru si contr'a femeiloru.“ Su cu multu mai interesante incâtu se nu reproducemu stim. nóstre cetitóre, batar o parte a epistolei ultime, unde vorbesce despre portulu modernu a femeiloru in modulu urmatoriu: „Femeiloru! Voi portati panglice la grumazu, lungi ve flutura ele in aeru, si ve-ti sci bine ce insémna ele: „suivez-moi“ (urméza-me) si totusi ve mirati candu ve urméza óre cine; puneti cocarde indereptulu vestmentului, semnulu câ: „protégez-moi“ (protége-me), si totusi ve inuimiti, câ la chiamarea vóstre alérga dupa

voi multi. Portulu intregu de acum, e inventiunea femeiloru din societatea cu renumele celu mai reu, si voi, sunteti mandre, déca poteti rivalisá cu ele. Dar afara de aceea, câ de mod'a presinte numai a ne inrosi ne potemu, sunt inca atátu de scumpe, incâtu e o greutate nimicitóre pentru tóte familiile. Mii de esemple triste aflamu cari destulu de chiaru ne dovedescu, câ acestu lucsu nebunu, le espune pe fete la rusine, ér pe parinti la sapa de lemmu. Urmatoriele mi-dîse mér de-una dîle unu banquiru, aratandu la o femeia: „Diamantele, si points d'Alençon-ele ce le vedi pe ea, sunt de un pretiu mai mare, ca creditulu ce-ar avé barbatulu ei la mine.“ Nemicu nu affi mai curiosu, decâtu déca faci o asemenare intre vestmintele desub decursulu a loru patru decenii, si intre cele de acum. Pana aci erau multu modeste, acum'a-su câtu se póte de neestetice. Lungimea loru de pan'acum nimeru nu parú necuviintósá, si acum le-ar scurtá, câtu de tare, chiaru si pana unde nu potu. Unde am ajunsu! ce contrastu! Nu affai pana aci aceste colori strigátorie, incretieturile vestmentului erau netede pe trupu, jvele erau, dar nu-si faceau córne cu ele, palariile erau palarie si nu — ciuperci, si ti-ar fi tienutu de nebuna pe aceea, pe acarei capu ar fi vediutu mosioioge de peru strainu, procuratu cine sci de unde, de la cine si in ce modu — precum vedi adi. Câte dîle, câte lune intregi trebuie se asude unu barbatu pan' ce aduna sum'a cu care se cumpere femeiei sale unu vestmentu dupa mod'a de adi? Nu cugetati voi la aceea, câ barbati vostri, la vederea vóstra, cugeta in sine: cu banii dati pe acestu peru hédosu, si pe aceste aurii superflue, a-si poté traí luni intregi fara grige si mi-asi poté educá copii in modu mai convenabilu? Si nu cugetati, fete de maritatu, câ junii cauta cu gróza la voi: „de unde s'o portu eu cu unu asemene lucsu“ si voi remaneti in veci — virgine, seu adi mai bine dîsu, fara barbati care jóra credintia inaintea altariului? La acést'a delocu nu cugetati?!“ — — Adevverurile aceste france merita se nu fia numai cuvinte esprimate in daru.

= (*Viétia lui Napoleon*) a fostu in 17 a lunei curinte in periclu. Se preamblá, insocitu de generalulu Pusol, pe o strada din Compiègne, candu deodata o cabrioleta cu cai spariati i vení in facia, si abié le-a potutu ferí din cale, unu firu numai a lipsitu câ n'a fostu calcatu. Acei din trasura erau in periculu celu mai mare, dar la doi militari, de la casarm'a de artileria din apropiere, le succese a oprí caii. Imperatoarele in persóna i laudá pentru curagiulu loru, si peste pucine óre le tramise medaile de auru si câte 40 de franci la unulu.

= (*Trista incunosciintiare*) a contienutu o stiela, ce valurile marej, aprópe de Aberdeen, a aruncatu pe malu. Una bucata de papiru s'o aflatu in ea, si pe elu erá scrise cu tieruza urmatóriele cuvinte: „186— aug. 4. Nai'a „Hindoo“ a suferitu naufragiu. Cu totii ne aflamu pe o luntritia. Optu-spre-diece insi oru moritu deja de fóme; eri am mancatu unu câne, si cu acést'a am consumatu ultimulu restu a vuptului. Mórtea ni-e sigura; sperâmu, câ aflatoriulu acestoru síre le va da publicitatii. Henderson, conducatoriu.“

= (*Principés'a nobila.*) In capital'a Rusiei, la renumitul medicu dr. Schuppach, s'affá coadunata o societate numerósa, si petrecerea decurgea chiaru mai vialu, pe candu unu tieranu rusu, in cosioculu seu de óia, intrase spre a se rogá d'o prescriere pentru muierea sa morbósa. Tieranulu erá betranu, tare betranu, si in-

tregu esteriorului lui aretá la o miseria mare. Elu spuse medicului cá pentru receptu nu i va poté solví nemicu, cá-e napu de seracu, si cá recurge si elu in lips'a in care e, la ajutorulu si binefacerea-i, ce asié desu a dovedit' o fécia cu cei seraci. Barbosu, ca toti rusii, si-apoi faci'a lui de totu hêda, si si inbracamintea lui necurata si sdrantíosa, te inspáriá la privirea lui. Pe candu mediculu iubitoru de ómeni se incunoscintiá despre starea morbósei si i-prescriá medicina, unu june francesu, care asemene erá in societate, incepù in modulu celu mai usioraticu, a debarrá a supra necuratieinei clase-loru inferióre a poporului din Rusi'a; ér pe cele din patria sa le apretíá nespusu mai favorabilu. Atát'a inse inca nu i-a fostu destulu. Vitiurile lui si-le estinse si a supra uritiunei personale a acestui betranu, si ajungandu culme capritiulu lui desfránatu, strigá cátra societate: Eu me prindu pe 12 Louisd'ori cá neci o dama din societate nu s'ar decide a sarutá pe acestu rusu. In societate s'afflá si unu principe rusu c'o copila a lui d'o frumsétia admirabile, pe care francesulu avé cugetulu visibilu d'a-o petí. Abié finí acest'a cuvintele, si o rosíatia usióra se incinse pe facia junei principésa. Ea se redicá, si díse francesului: se ti-tieni cuventulu! si si-scóse apoi si ea 12 Louisd'ori din portmoneu, i depuse pe unu tâiariu, s'apropiá de batjocoritulu betranu, si i díse: tatuca, lase-me sê te sarutu! Si lu sarutá pe betranulu. Francesulu inrusínatu depuse acum remasiagulu perdutu ér prince's'a frumósa i observá: ni-e datoriintia se stimamu betranétiele, si acum chiaru duplu, cá-e vorba si de o binefacere. Si i inmanuá apoi inuimitulu betranu cei 24 Louisd'ori dícandu-i dulce: ie banii, tatuca, si ti-ingrisesce iubit'a ta bine.

= (*Dumas si artistulu.*) Betranulu Dumas iubé multu pe unu artistu din Britani'a, si-propuse dar cá va scrié despre elu unu romanu séu o piesa. Peste o luna pies'a a fostu gat'a si „Kean“ sa si jocatu pe scena teatrului „Odeon.“ Autorulu se uitá c'o interesare la nóu'a sa piesa inse publiculu nu i-a placutu delocu. Dumas se catraniá multu pentru ce nu i place publiculu pies'a lui, éra publiculu defaimá pies'a neincetatu. Candu s'a reprezentatu a trei'a óra pies'a „Kean“ publiculu a fostu fórtu pucinu, si cari au venitu, au venitu numai ca s'o póta defaimá si mai bine, si se fie martori oculari ai caderei. Dupa scen'a a dóu'a, Dumas a grabitu la dirigintele teatrului pe care lu-a aflatu pe scena si l'a rogatu, ca se anuncie ceva cauza de sistare, cá d. e. careva dintre artisti e morbosu, séu ori-ce, ca pies'a se fia intrerupta. Dumas a facutu acést'a ca se nu patiéscu rusíne. — Dirigintele indata se duse la Lemaitre, care jucá rolulu principalu, si i-a descoperitu dorinti'a autorului si scandalulu ce poté se urmeze. Artistulu si atunci, ca totu-de-un'a, siedeá langa ploscele de vinu. Audíndu artistulu cuvintele dirigentulu, si aflandu-i-se vatamata ambitiunea, erupse in blasteme si injurá tóta lumea, dar mai alesu publiculu si pe Dumas, cá-ci ei presupunu despre elu cá e beatu. „Voiu se jocu, voiu se jocu — díse elu cu furia — si sê le aretu cátu de tare se insiéla! — déca nu-mi ve-ti concede, atunci voiu se facu unu scandalu, cátu no me ve-ti uitá neci odata.“ Dirigintele o luá pe pecioru, cá-ci artistulu infuriatu incepuse a privi spre plosce — si grabí la Dumas cui apoi spuse cum a patítu. Dumas response suridíndu: „Sê pare cá asié a decisu dieii ca asta séra se cadu cu totulu.“ Cortin'a sê redicá; Dumas dint'r'o logé asteptá cu paciintia aceea ce trebuiea sê se intemple. — „Kean“ a pasítu inainte si se întórse

cátra o loge de rangulu primu, si cu o vóce teribila a tîenutu unu monologu lungu logei cu care stá vis-à-vis, unde „inimicii lui s'au incuibatu“ unde „nesuiescu pentru peirea lui“ unde „lu intituléza de betívu.“ Dumas a facutu sgomotu si strigá „sê-lu alunge de pe scena, sê nu-lu lase se vorbésca mai departe, cá-ci e nebunu, vatema pe publicu.“ Inse artistulu nu s'a confundatu ci a continuatu: „Asié? nu ve place? strigati numai, Kean va stá puternicu ca stânc'a, pe elu nu-lu ve-ti poté sdrobi, o voi bravi!“ Artistulu incepù acum a vorbí si mai tare, si intorcandu-se cátra o alta loge, urlá ca unu selbaticu, de tremurau scaunele teatrului. Cea mai mare parte a publiculu a cugetatu cá tóte aceste se tîenu de piesa. Incepura a aplaudá pe Dumas si pe artistu. Cunnene si buchete de flori sborara la peciorele autorelui si ale artistului. Dumas a seceratu invingere, inimicii lui inca l'au aplaudatu cugetandu, cá elu a adausu acést'a scena la piesa. — De atunci e in asta piesa dialogu intre Kean si publicu, care de comunu e partea cea mai interesanta din piesa. Dumas apoi sa impacatu cu artistulu si l'a rogatu se remana lucrulu in secretu. Acést'a intemplan pe ambii i-a scapatu de rusíne. (»Rom.«)

Felurite.

× (*Ivanu Sergieviciu Turgeneff.*) Ilustratiunea din nrulu presínte reproduce stim. nóstre cetitóre pe unu barbatu care e unulu dintre cei mai renumiti literati ai Rusiei. Elu sa nascutu la 20 oct. 1811, din una familia nobila si avuta. Una parte din tineretiele sale o petrecù in caleatoria prin Europ'a, la studie in Berolinu, si reintorsu incarcatu de cunoscintia, elu deveni parinte alu prosei in literatur'a rusésca, si ca atare exercitá una influentia mare a supr'a regenerarei sociali in patri'a sa. Prim'a lui opera publicata fu poem'a „Paras“, carea o scrisu in etate de 32 de ani. In 1847 scrisu una noveleta intitulata „Chor si Calinici“, carea, susceptu in „Memoriulu unui venatoriu“, produse unu efectu insemnatu in publiculu rusescu. De aci inainte Turgeneff urméza vocea misiunei sale. Dintre scrierile sale mai mentiunâmu romanulu „Unu nobilu cuibu“, in care deslarvéza pre domni de pamentu, marcandu cu multa genialitate viétia sociale din Rusi'a. Turgeneff figura pre scen'a publicistica, si are parte necontestabile in mediolocirea eliberarei tieraniloru apesati.

× (*Rescól'a Dalmatianiloru*) preocupa adi in mare parte atentiunea publica. Diuariele oficiale nu pré grabescu a chiarificá situatiunea in carea se afla in presente Dalmati'a. Scirile mai nóue spunu, cá rescolatii au impuscatu pre mai multi oficiari imperatesci, intre acesti-a si pre unu colonelu, si au ocupatu una bateria de tunuri. Nrulu rescolatiloru se pune la 6—7000, ajutati din partea Munte-Negreniloru.

= (*Nu-e fabula ci realu.*) Unu fabulistu germanu naréza cá in óre-care tíera, toti omenii sunt ologi, si acela care nu schiopetéza mergandu, e gonitu seu maltratatu. Asta-e fabula. Acum cetimu intr'o fóia din Berlinu cá asié ceva esista in Styri'a; numai cá ast'a nu-e fabula, ci unu faptu realu, constatatu dupa cum se cade de unu martoru veridicu, unu caletoriu incapabilu d'a mintí. In biseric'a unui satu styrianu, in momentulu cuventarii, intrá o dómna straina a carei vedere provocá o sensatiune mare. Femeile clatinau din capu privindu la ea, o compatimeau forma, siopteau un'a cu

alt'a, si multe si rideau. Si rumórea deveni atátu de mare încátu predicatorile se simtî silitu a-si intrerumpe cuventarea si a spune o vorba a proposito despre acestu incidentu: „Scumpele mele creditiöse, dîse dinsulu, fi-ti mai catitabile. Acésta femeia nu póte nimicu, déca ddiu i-a refusatú o podóba cu care va gratificatu pe voi cu atát'a generositate si fara nici-o eseptiune.“ Si sciti ce-i lipsé strainei? o — gusia.

Pentru económe.

De a colorí panz'a rosiu ordinariu. (Gemeinroth.)

Iá lemnu rosiu de brasilia, tórna peste elu lesia calda, lasa lu acolo sê se 'nmóe o nópte, pune lu in diu'a urmatórie se férba o óra cu lesia; iá-lu apoi afara, бага grüspann si sare inlauntru, mesteca-le la o lalta, móe panz'a in colóre, întórce-o bine, si o lasa sê jaca acolo $\frac{4}{7}$ de óra, scóte-o ér a fara si asié va fi rosiu frumosu colorita.

De a colorí panz'a rosiu carmasiu, pentru 6 coti.

Iá unu puntu de tirigia alba, pisédia-o si o móe in apa, бага panz'a sê siédia in apa de ajunsu, clatesce-o dupa aceea si o usca bine, si e gat'a.

De a colorí panz'a brunu ca garófa de gradina (Braune Gartennelken-farbe.)

Pisédia unu puntu si diumatate de tirigia si 3 puncti allaunu, бага-le pe amendóua cu apa de ajunsu in caldare. Candu e ap'a ferbinte, бага panz'a in launtru si-o invertesece de vre-o câteva ori, las'o sê mai férba o óra, las'o sê se recésca si-o clatesce. Tórna dupa aceea alta apa in caldare, бага si unu puntu de firnabocu bunu, lasa-lu se férba acolo o óra, scóte apoi afara saculetiulu in care a fostu firnaboculu; tórna mai multa apa in caldare, бага panz'a in launtru, coloresece-o la focu potolitu fara de a ferbe, pana candu se rosiesce, бага apoi nitielu vitriolu, trage de câteva ori panz'a prin acést'a colóre, si vei capatá colóreá ce o voiesci, invirtesece apoi panza, las'o sê se recésca si o spala in apa rece curata, si e gata. Acést'a colóre e de ajunsu pentru 12 coti de panz'a. Déca vrei se iese asta colóre altu-cum, ca cum e spre es. vênetu violetu, ia in locu de vitriolu, colóre vêneta de lemnu de Brasili'a, torn'o in colóre, si colorezá panz'a pana candu se face vênetu violetu. Poti se mai bagi in colóre, déca voiesci sê fie si mai vêneta 4 loti firnabocu, altcum va esî mai multu colombia.

De a colorí panz'a negru, din rosiu, pentru 12 coti.

Iá $\frac{1}{4}$ puntu allaunu pisatu finu si 5 loti tirigia, si 3 diumatate de lotu vitriolu arsu, ferbe aceste tóte cu apa de ajunsu in caldare cu panz'a cu totu, o diumatate de óra, scóte-o afara, desiérta colorea, lasa panz'a sê se recésca si o clatesce, dupa aceea poti se o colorozu rosiu; i-a 3 puncti de rosiala, pune-o cu dóua díle mai nainte sê se móe. Iá mai incolo doi loti de puciósa galbena, si totu atát'a gallus, piséza-le pe amendóue, fiecare in deosebitele pisatórie, 2 loti vitriolu, 8 loti sare, бага panz'a in launtru, si o lasa intr'o óra si diumatate sê se coloreze bine, dupa aceea varsa colóreá, si o in-

negresce cu apa curata in caldare in tipulu urmatoriu; iá 3 puncti de lemnu de Brasili'a si-lu бага intr'unu saculetiu, ferbe-lu o diumatate de óra; fâ de aci 3 satzuri. Satzulu de antái o óra, pune la ea apoi si doi loti de tirigia alba arsa, 6 loti de sare alba fina, 3 loti de vitriolu arsu. La alu doilea satzu intrebuintiédia dóue fiere de bou, 2 loti de allaunu arsu, lasa satzulu in caldare cu lemnu vênetu de Brasili'a, scóte satzulu celu de antái afara. La alu 3-lea intrebuintiédia o diumatate de óra; iá 3 loti de gummi arabicu, 2 quinte mastix, бага aceste amendóua intr'o ola curata, in care sê nu fie fostu mai nainte colóre, mesteca-le bine ca se nu fie grunjóse in caldare, câ-ci altcum se lipesece de panza ca rasina; iá la fia ce colóre gummi, si asié va esî colóreá frumósa; trebuie multa bagare de séma.

De a colorí panz'a rosiu-purpuriu pentru 6 coti.

Iá $\frac{3}{4}$ puntu allaunu, $\frac{1}{2}$ de puntu tirigia alba, unu lotu de salpetru, pisédia tóte acestea in piusióre, si 4 loti de firnabocu. Pune panz'a, dupa ce ai incalditu séu mai bine inferbintatu colóreá, sê stea patru óre in ea, clatesce-o apoi de colóre, se fia curata, si e gat'a.

Elen'a Baiulescu.

Gácitura de senne

de Stefanu Abrudanu.

U—X e $\wedge$ Δ , e $\square$ i u—X e $\wedge$ Δ , e $\square$ i —ie, Δ i —o Δ i
U—X e $\square$ Δ e? e $\square$ i | 'i— $\square$ Δ e * * t e Δ e * * \$ o Δ a—
□ o Δ i?

X e * e X u? e la $\wedge$ e a $\square$ i e Δ a * * \$ o Δ u l u, Δ e u;
I— $\square$ Δ i—i $\square$ e * * a l u $\square$ a Δ s * * i—u l u $\wedge$ e u;

I— $\square$ Δ i—i $\square$ e * * a l u $\square$ a Δ e * * i—u—u * * u * * | i—u
* * i—u—u * * a Δ u $\square$ n * * i—o ' $\wedge$ \$ Δ a? i o * * i a Δ e * * i
u—u X o Δ u ! i—u

* * | u—e $\square$ i—i? a $\wedge$ i e l e ? ∞ i—u Δ i —' a u o $\square$ a Δ u
? a ' n * * u * * | i—e X o Δ e Δ ó * * e | ! a—, u a $\wedge$ a Δ u;

* * || u—e $\square$ i—i? a ? e l u X i—u Δ $\wedge$ a l u $\wedge$ e u X o Δ u,
E: * * a Δ u $\square$ a $\square$ u l u $\wedge$ a i ? e i $\wedge$ e l e * * i a | o i $\wedge$ o Δ i u!
* * o—i $\square$ i a \$ a X e * * ? u.

Deslegarea gáciturei din nrlu 39 va u rmá in nrlu venitoriu.

Post'a Redactiunii.

Craiova. Dómei A. O. Sosindu-ni chiar in minutulu plecării nóstre la tíera, vomu respunde dupa rentórcerea nóstra nu-mai decátu.

On. Domni cari astépta atare respunsu, i rogamu se fia cu pucina indulgintia, fiindu dlu Redactore pe scurtu timpu ab-sinte